

XXII. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1924 antama kertomus toiminnastaan sisälsi seuraavaa:

Lautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat vuonna 1924 teollisuusneuvos F. A. Paloheimo, muurari O. W. Paananen, ylioppilas K. F. Kreander, lehtori K. U. Suomela ja neiti F. A. Tuliniemi.

Puheenjohtajana toimi teollisuusneuvos Paloheimo ja varapuheenjohtajana muurari Paananen.

Lautakunnan sihteerin tointa hoiti lautakunnan jäsen Suomela toukokuun 31 p:n ja syyskuun 1 p:stä lokakuun 15 p:än. Kesäkuukausina hoiti tehtävää lautakunnan jäsen Kreander ja lokakuun 15 p:stä vuoden loppuun toimittaja K. A. Loikkanen.

Raittiuden valvojina toimivat J. E. Leivo, F. F. Nyström ja H. Laine.

Lautakunnan toiminta. Lautakunnalla oli vuoden varrella 26 kokousta. Pöytäkirjain pykäläluku oli 229. Lautakunnan toimintaan kuului etupäässä raittiustilanteen seuraaminen, raittiusvalistuksen levittäminen ja kieltolain noudattamisen valvominen kaupungissa ja sen ympäristössä. Näissä tehtävissä oli lautakunta kosketuksissa m. m. sisäasiainministerin, sosialiministeriön raittiusosaston, kaupungin poliisilaitoksen, oppi- ja kansakoulujen, erilaisten raittius- ja kansalaisjärjestöjen y. m. kanssa. Raittiustilannetta kaupungissa ja sen lähimmässä ympäristössä lautakunta seurasi sekä omakohtaisten havaintojensa että poliisilaitokselta määräaikaaisesti saadun juopumus- ja kieltolakirikoksia koskevan tilaston perusteella.

Raittiusvalistuksen levittäminen. Toimintavuoden aikana järjestettiin lautakunnan aloitteesta ja myötävaikutuksella raittiusesitelmätilaisuuksia kaikkiiin kaupungin suomenkielisiin oppikouluihin. Syksyllä vietetyn yleisen raittiusviikon toimeenpanoon otti lautakunta osaa lähettämällä edustajansa viikkoa järjestävään toimikuntaan sekä raittiusviikon aikana pitämällä Helsingin raittiusjärjestöjen keskustuomikunnan avustuksella raittiutta valaisevia esitelmää. Sitä paitsi lautakunta avusti useampia raittiusjärjestöjä suurelle yleisölle tarkoitettujen raittiustilaisuuksien toimeenpanossa kaupungissa tai sen lähimmässä ympäristössä. Kaikkiaan pidettiin lautakunnan toimesta tai avustuksella 65 esitelmää n. 13,000 kuulijalle.

Lautakunnan toimesta asetettiin erikoisia raittiuskysymystä valaisevia tauluja Helsingin, Fredrikserin, Käpylän, Oulunkylän, Boxbackan, Malmin, Huopalahden, Sockenbackan ja Albergan asemille. Samanlaisia tauluja lähetettiin myöskin kaikkiiin suomenkielisiin kansakouluihin, kansakoulujen johtokunnan luvalla, opetusvälineistöön liitettäväksi. Joulun edellä toimitti lautakunta 10,000 kpl. painoksena erikoisen lasten raittiuslehden, joka jaettiin

kaikille suomenkielisten kansakoulujen oppilaille. Samanlaisen, ruotsinkielisten kansakoulujen oppilaille jaettavan lehden toimittamiseen lautakunta myönsi tarvittavat varat, mutta käytännöllisistä seikoista johtui, ettei lehtinen joutunut vuoden aikana jaettavaksi. Suomenkielisten kansakoulujen opettajille jakoi lautakunta nykyistä raittiuskysymystä selvittelevän S. Sireniuksen kirjan »Kansamme vaaran hetkenä». Raittiuslehtiä ja aikakausjulkaisuja sekä suomen- että ruotsinkielisiä tilasi lautakunta kaikkiin kansakouluihin, poliisi-osastoille ja yksityisten raittiuspoliisien y. m. luettavaksi. Suurelle yleisölle jaettiin vuoden aikana lautakunnan toimesta kaikkiaan 52,000 erilaista suomen- ja ruotsinkielistä raittiuskysymystä selvittelevää lentolehtistä. Sitä paitsi jaettiin, etupäässä työväestölle, 2,000 kpl. professori T. Laitisen kirjasta »Alkoholi ja sairaudet».

Vuoden alkupuolella muodostettiin lautakunnan toimesta erikoinen sanomalehtivaliokunta, joka otti huolekseen raittiuskysymystä koskevien kirjoitusten toimittamisen kaupungissa ilmestyviin sanomalehtiin. Valiokunnan toimesta toimitettiinkin vuoden kuluessa eri sanomalehtiin useampia artikkeleja.

Eri raittiusvalistusjärjestöjen toimintaa lautakunta seurasi edustajiensa kautta Helsingin raittiusjärjestöjen keskustuomikunnassa ja useissa tilapäisissä neuvotteluissa y. m. tilaisuuksissa.

Kieltolain noudattamisen valvonta. Valvontatyön ovat nyt kuten ennenkin suorittaneet raittiuslautakunnan palveluksessa olevat edellämainitut valvojat, ja mainittakoon heidän toiminnastaan seuraavaa:

Selville saatiin kaikkiaan 231 rikosta, joista saatettiin syytteeseen 199 henkilöä. Raittiudenvalvojain aloitteesta, vaikkakin — kotietsintäoikeuden heiltä puuttuessa — usein poliisin avulla, takavarikoitiin 26,405 litraa ja 703 pulloa väkijuomia. Sitä paitsi takavarikoitiin 1 automobiili, 1 moottoripyörä, 1 moottorivene, 8 soutuvenettä ja 11 hevosta. Syytteeseen saatetut henkilöt tuomittiin yhteensä 162,885 markan sakkoihin.

Vuonna 1924 koskivat, kuten aikaisemminkin, valvojain ilmisaamat rikokset alkoholipitoisten aineiden luvaton myyntiä, kuljetusta tai hallussapitoa, viimeainittua kuitenkin ainoastaan sikäli kuin alkoholi oli ilmeisesti myyntiä varten hankittua. Tästä ilmenee, että raittiudenvalvojain toiminta edelleenkin oli kohdistettuna yksinomaan alkoholin luvattoman kaupan harjoittajia vastaan.

Raittiudenvalvojat jättivät toiminnastaan päivittäiset yksityiskohtaiset selonteot lautakunnalle, pitivät seikkaperäistä tilastoa ilmisaamistaan rikoksista ja takavarikkoon saattamistaan väkijuomista sekä työskentelivät sitä paitsi muullakin tavoin lautakunnan tehtävissä, lähinnä sen puheenjohtajan ja sihteerin valvonnan alla.

Vuoden kuluessa kääntyi lautakunta, sellaisissa tapauksissa, jolloin se ei voinut omin voimin korjata vallitsevia epäkohtia, niiden johdosta muiden asiaankuuluvien virastojen puoleen. Niinpä lautakunta esim. Hernesaarella, kaupungin edustalla, tapahtuvan väkijuomakaupan johdosta kääntyi rahoituskamarin puoleen. Samoin pyydettiin edellisen y. m. kieltolain valvonnassa vallitsevien epäkohtien johdosta sisäasiainministerin toimenpiteitä niiden poistamiseksi.

Kahvila- ja ravintolanpitoa koskeviin anomuksiin lautakunta antoi maistraatille lausuntonsa.

Lautakunnan toimisto sijaitsi kesäkuun 1 p:n talossa n:o 15 Hallituskadun varrella ja siitä lähtien talossa n:o 4 Helenankadun varrella. Toimistosta lähe-

tettiin vuoden kuluessa 137 kirjettä, toimitettiin kirjallisuuden y. m. jakelu sekä hoidettiin lautakunnan juoksevat asiat. Toimisto oli avoinna yleisölle arkipäivisin klo 10—12 a. p. ja klo 6—8 i. p.

Lautakunnan määrärahan käyttö käy selville seuraavasta:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	6,600: —	5,340: —
Sihteerintehtävät ja raittiusvalvonta	66,000: —	66,000: —
Valistustoiminta ja toimisto	30,000: —	29,994: 39
Vuokra, lämpö ja siivous	13,000: —	13,000: —
Tarverahat	3,000: —	2,823: 03
Yhteensä	118,600: —	¹⁾ 117,157: —

¹⁾ Sitäpaitsi käytettiin 3,556: 80 markkaa kaluston ostoon, joka vietiin yleiseen irtaimistomäärärahaan.